

Rezultati i smernice

Tržište električne energije i gasa EU na kraju 2018.

EnZ: Kako do jedinstvenog tržišta električne energije

Nemačka neće dostići svoje klimatske ciljeve

Slovenija neće dostići svoje ciljeve za OIE

Većina evropskih nuklearki izvan pogona do 2040?

Slovačkoj, Irskoj, Litvaniji odobrena državna pomoć energetskim subjektima

Nord Stream AG: Severni tok 2 smanjiće cene gasa za 13% evropskim kupcima

Reuters: Špekulanti diriguju pad cene nafte

Dugoročna energetska strategija Mađarske

Bugarska ukinula naknadu na izvoz električne energije

Crna Gora ukida jednu naknadu za OIE

SADRŽAJ

Tržište električne energije i prirodnog gasa EU na kraju 2018.	OVDE
Sekretarijat EnZ: Kako do jedinstvenog tržišta električne energije.....	OVDE
U 2018, emisije CO2 u EU smanjene su u odnosu na 2017. godinu	OVDE
Nemačka neće dostići svoje klimatske ciljeve	OVDE
Nemačka: Polemika oko uvođenja cene za CO2	OVDE
Većina evropskih nuklearki izvan pogona do 2040?	OVDE
Francuska odlaže gašenje nekih nuklearki	OVDE
Britanija: Prvi put od industrijske revolucije bez nedelja uglja u proizvodnji električne energije.....	OVDE
Evropska komisija odobrila državnu pomoć slovačkoj elektroprivredi	OVDE
Evropska komisija: Odobrena šema podsticanja OIE u Litvaniji	OVDE
Komisija odobrila Irskoj državnu pomoć za proizvodnju toplotne energije	OVDE
Nord Stream AG: Severni tok 2 smanjiće cene gasa za 13% evropskim kupcima	OVDE
Severnim tokom 1 i 2 70% izvoza ruskog gasa u Evropu	OVDE
Dugoročna energetska strategija Mađarske	OVDE
Rumunija gradi gasovod od Crnog mora do magistrale BRUA	OVDE
OMV: Još nema uslova za razvoj projekta Neptun Deep u Rumuniji	OVDE
Reuters: Špekulanti diriguju pad cena nafte	OVDE
Istraga: Kriminalna grupa odgovorna za zagađenje u naftovodu Družba	OVDE
U EU dva miliona e-vozila i hibrida	OVDE
Elektromobili će prodavati struju iz baterija?	OVDE
Slovenija neće dostići svoje ciljeve za OIE	OVDE
ECE postao najveći snabdevač slovenačkih domaćinstava strujom	OVDE
Velika reorganizacija u ERS-u tek na jesen	OVDE
Bugarska ukinula naknadu na izvoz električne energije	OVDE
Crna Gora ukida jednu naknadu za OIE	OVDE
Energetski kabl Italija-Crna Gora s radom počinje ove jeseni	OVDE
KAP u minusu jer plaća najskuplju struju u Evropi	OVDE

Tržište električne energije i prirodnog gasa EU na kraju 2018.

BRISEL – Evropska komisija objavila je izveštaj o tržištu električne energije i prirodnog gasa EU za 4. kvartal 2018 (4Q18). Ovo su ključni podaci:

- Raspon između regionalnih mesečnih proseka cena kretao se od preko 30 €/MWh u oktobru na ispod 20 €/MWh u decembru 2018.

Električna energija:

- U oktobru 2018. godine razdvojena je objedinjena zona veleprodajnih cena Austrije i Njemačke. Mera je preduzeta kako bi se olakšao rad OPS-a.
- Duga tendencija postepenog razdvajanja kretanja potrošnje električne energije i BDP-a potvrđena je u četvrtom kvartalu 2018. godine. Dok je rast BDP-a EU nastavio da usporava, potrošnju električne energije se povećala podstaknuta uglavnom industrijskom potražnjom.
- Stalni porast cena emisijskih dozvola zadržan je u četvrtom kvartalu 2018. godine. U poslednjim nedeljama 2018. godine cena je po prvi put porasla iznad 25€/t, što je smanjilo konkurentnost ugljovodoničkih izvora energije.
- Vodeći veleprodajni indikator se kretao u rasponu od 60€/MWh u četvrtom kvartalu 2018. godine, nastavljajući rastući trend koji je započeo 2016. godine, ali i pokazuje znakove da se može održati na tom nivou ili čak preokrenuti.
- Bilo je manje slučajeva negativnih cena u oktobru-decembru 2018. nego u Q4 2017, što ukazuje na poboljšanje tržišnog poslovanja u kontekstu stalnog porasta izvora energije iz OIE.
- Industrijske cene električne energije ostale su na različitim trendovima širom EU za sve posmatrane grupe potrošača. Cene za industriju u EU bile su niže nego u Japanu, na nivou Kine i Koreje, ali skuplje nego u SAD za oko 40 €/MWh.
- Energetska komponenta cena koju plaćaju domaćinstva povećala se u svim zemljama članicama osim četiri zemlje od septembra 2017. do septembra 2018. godine, uključujući Nemačku i Španiju, dve zemlje s relativno visokim udelom promenjive obnovljive energije. Mrežne naknade i porezi ostali su stabilni u celoj EU na godišnjem nivou.

Prirodni gas:

- U četvrtom kvartalu 2018. potrošnja prirodnog gasa u EU bila je 3% manja nego u istom periodu 2017. To je treći kvartal u nizu kako se potrošnja gasa na godišnjem nivou smanjuje. Iako je proizvodnja električne energije iz gasa u EU porasla (za 6,5%), blaga klima u prvim mesecima grejne sezone i niža potražnja za gasom u energetski intenzivnim industrijama doprineli su ukupnom smanjenju potrošnje. U apsolutnom nivou, potrošnja prirodnog gasa u četvrtom kvartalu 2018. iznosila je 142 milijarde kubnih metara (bcm), prema 146 bcm godinu dana ranije. U celini 2018. godine potrošnja gasa u EU iznosila je 474 bcm, što je za 1,8% manje u odnosu na 2017., kada je iznosila 483 bcm.

- Proizvodnja gasa EU je u 4Q18 pala za 8% u odnosu na 4Q17, na ukupno 30 bcm. U 2018. godini ukupna proizvodnja gasa u EU iznosila je 120 bcm, što je 8% manje nego u 2017. godini (131 bcm). Velika Britanija je 2018. godine preuzela mesto Holandije kao najvećeg proizvođača gasa u EU. Prvi put od početka eksploatacije gasa u Holandiji, ta zemlja je 2018. godine postala neto uvoznik gasa, što je značajna promena u odnosu na 2013. godinu, kada je neto izvozna pozicija iznosila 40 bcm
- Paralelno sa smanjenjem potrošnje, uvoz gasa u EU porastao je za 8% u 4Q18. u odnosu na 4Q17. Uvoz iz Rusije je smanjen za 6% u odnosu na prethodnu godinu, dok je uvoz iz Norveške takođe smanjen za 4%. Istovremeno uvoz LNG-a je dostigao najviši nivo u poslednjih pet godina i zahvatio 18% ukupnog uvoza gasa van EU. U 2018. godini ukupan
- neto uvoz EU gasa iznosio je 363 bcm, što je povećanje od 3% (za 10bcm) u odnosu na 2017.
- Uvoz preko ruskih cevovoda ostao je glavni izvor uvoza EU, pokrivajući 40% uvoza u 4Q18, što je za 2% manje u odnosu na 4Q17, a najniže od prvog kvartala 2016. godine. Procenjena vrednost uvoza gasa u EU porasla je na oko 28 milijardi evra u 4Q18, 30% više nego godinu dana ranije. U 2018. godini račun za uvoz gasa EU procenjuje se na 90 milijardi evra, u odnosu na 75 milijardi evra u 2017.
- U 4Q18 Ukrajina je ostala glavni pravac snabdevanja ruskog gasa gasovodima, pokrivajući 39% ukupnih ruskih isporuka (16 bcm). Udeo Severnog toka bio je 36% (14 bcm), dok su isporuke gasa kroz Belorusiju pokrivala 25% (10 bcm) u ukupnom uvozu EU iz Rusije. U 2018. godini ukrajinski tranzitni pravac pokrio je 41% ruskog uvoza (64 bcm), dok je Severni tok imao udio od 34% (54 milijardi kubnih metara), a isporuke gasa koje su prolazile kroz Belorusiju pokrivala su 25% (39 bcm).
- Uvoz LNG u EU je 4Q18. zabeležio je porast za 59% više u odnosu na 4Q17. Posle Katara (22%), Rusija je postala drugi najvažniji izvor LNG-a (17%) za EU, a udeo SAD-a se učtvorostručio, dostigavši 12% u Q4 2018.
- Zahvaljujući blagom vremenu do kraja decembra 2018. prosečan nivo uskladištenog gasa u EU iznosio je 70%, što je za 5,5% iznad nivoa na kraju 2017.
- Protočnost na evropskim gasnim čvorištima porasla je za 12% u 4Q18. u odnosu na 4Q17. Udeo holandskog TTF čvorišta u ukupnoj trgovini EU porastao je na 62% (7 712 TWh), dok je u Velikoj Britaniji NBP pao na 26% (3 193 TWh). OTC trgovina obuhvatila je 70% ukupne trgovine u EU.
- Maloprodajne cene gasa za domaćinstva ostale su stabilne u 4Q18. Međutim, cene iza industriju u maloprodaji porasle su za 13% na godišnjem nivou u EU.

Sekretarijat EnZ: Kako do jedinstvenog tržišta električne energije

BEČ - Sredinom 2019. godine nije uspostavljeno jedinstveno i funkcionalno regionalno tržište u Energetskoj zajednici (EnZ). Tržišta električne energije su i dalje uglavnom nacionalna i trgovina na veliko nije u potpunosti otvorena”, navodi 8. maja Sekretarijat Energetske zajednice (EnZ) u dokumentu pod nazivom [Smernice politike za povećanje konkurencije i likvidnosti veleprodajnih tržišta I berzi električne energije](#).

Sekretarijat navodi da ovim dokumentom odgovara na poziv Atinskog foruma 2018. da izradi smernice o likvidnosti tržišta na veliko. Ove Smernice politike daju preporuke o pravnim i regulatornim merama koje bi se mogle koristiti za uvođenje konkurencije na nacionalnom nivou i omogućavanje prekogranične trgovine u situacijama u kojima domaći preduzetnici još uvek dominiraju nacionalnim veleprodajnim tržištima.

Takođe se predlažu zakonske i regulatorne mere koje bi mogle biti nametnute kako bi se uvela i / ili povećala likvidnost na organizovanim tržištima, posebno na berzama električne energije.

Sekretarijat smatra da i nacionalne regulatorne agencije i nacionalna referentna tela ugovornih strana imaju nadležnost da usvoje takve mere. Ovim se pozivaju da prate iskustvo EU, postanu proaktivni i počnu efikasno da koriste svoja ovlašćenja.

Sekretarijat navodi u informaciji objavljenoj na svom [portalu](#) da je spreman da podrži ugovorne strane u osmišljavanju mera koje bi odgovarale njihovim nacionalnim specifičnostima i koje bi se mogle primeniti na njihova nacionalna tržišta električne energije.

Lista mera:

I Mere koje su dizajnirane da ograniče uticaj operatora sa značajnom tržišnom snagom i koncentracijom u industrijskom lancu ili da ojačaju male igrače u cilju povećanja njihovog učešća ili učešća industrijskih korisnika na veleprodajnim tržištima električne energije.

II Mere koje imaju za cilj da eliminišu unakrsne subvencije, istiskivanje marže ili usklađene aktivnosti unutar vertikalno integrisanih preduzeća.

III Mere koje direktno povećavaju likvidnost na organizovanim tržištima.

IV Mere usmerene na sprečavanje zloupotrebe tržišne moći na berzi električne energije.

V Mere koje sprečavaju zloupotrebu tržišne moći od strane same berze električne energije, indirektno utiču na pristup i likvidnost.

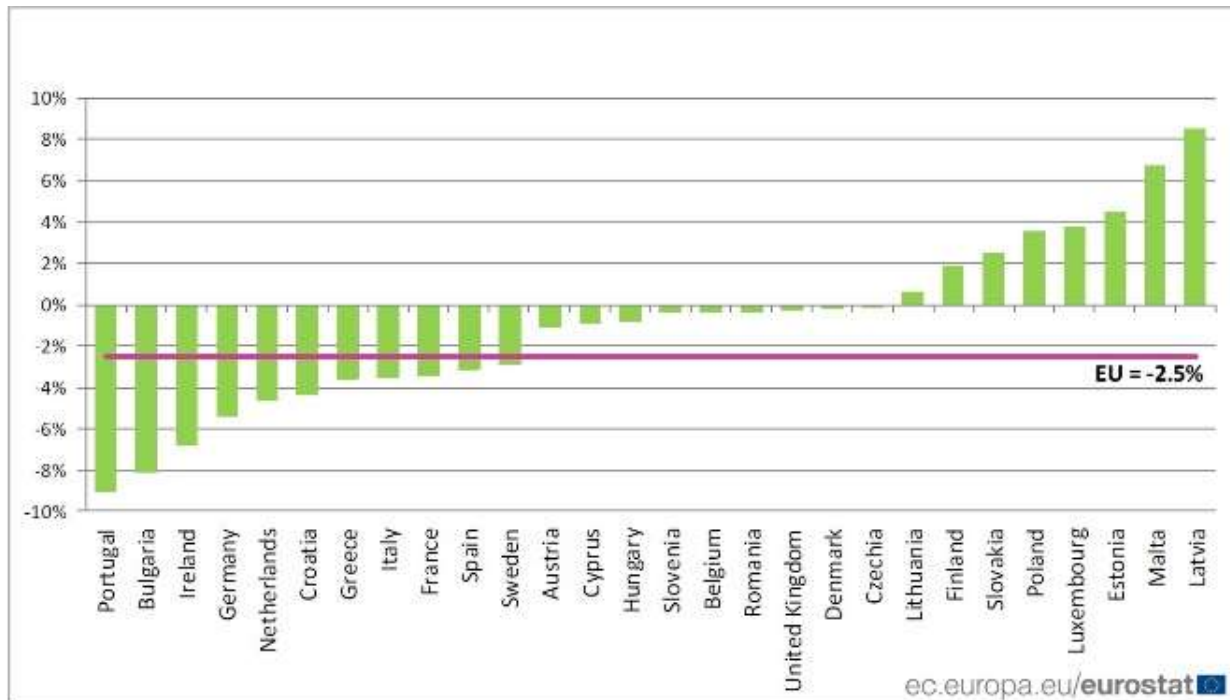

U 2018, emisije CO2 u EU smanjene su u odnosu na 2017. godinu

BRISEL - Eurostat procenjuje da su se u 2018. godini emisije ugljendioksida (CO2) od sagorevanja fosilnih goriva smanjile za značajnih 2,5% u Evropskoj uniji, u poređenju s prethodnom godinom.

Pri tom su najveći pad emisija zabeležili Portugalija (-9%) i Bugarska (-8,1%), dok je najveći rast emisija CO2 bio u Letoniji (+8,5%) i Malti (+6,7%), navodi Eurostat (Vidi tabelu):

Nemačka neće dostići svoje klimatske ciljeve

BERLIN - U nemačkoj javnosti je procurio nacrt Izveštaja o napretku energetske reforme Energiewende za 2019., koji bi ministarstvo privrede trebalo da objavi u maju ili junu. Prema nacrtu tog dokumenta, koji se objavljuje svake tri godine, predviđa se da Nemačka neće ni blizu ostvariti ambiciozne nacionalne ciljeve za smanjenje potrošnje energije i emisije gasova staklene bašte.

Ako se ne poduzmu druge mere, Nemačka će do 2020. smanjiti emisije CO2 za 33%, što je manje od nacionalnog cilja od 40%. Cilj za 2030. je 55%, ali procene kažu da je realno očekivati smanjenje od 42%.

Transport i građevinarstvo i dalje su najproblematičniji sektori nemačke energetske tranzicije. "Ogromni napori potrebni su kako bi se smanjila potrošnja energije u oba sektora", stoji u izveštaju.

Prema referentnoj uredbi Evropske komisije, Nemačka mora da smanji ukupne emisije iz sektora koji nisu obuhvaćeni Evropskim sistemom trgovanja emisijama (EU ETS), kao što su transport, zgradarstvo i poljoprivreda, za 14 odsto do 2020, u odnosu na nivoe iz 2005. godine. Dokument koji je 'procurio' ne uključuje pojedinosti o projekcijama emisija u tim sektorima, ali navodi: "Ambiciozne nacionalne mere hitno su potrebne za postizanje cilja za 2020."

Nemačka: Polemika oko uvođenja cene za CO2

BERLIN - U raspravi o potencijalnom uvođenju cene ugljendioksida, pojedina nemačka udruženja kompanija upozoravaju da će to pogoditi njihovu konkurentnost, dok drugi u tome vide nove poslovne prilike, piše *Euractiv*.

Ako se cena ugljendioksida uvede ove godine u Nemačkoj, ona u suštini treba da postavi snažan signal kompanijama da promovišu klimatski pozitivne investicije, saopšteno je iz Nemačke inicijativu za energetska efikasnost, DENEFF.

Prihodi od poreza treba da se koriste za podršku poreskim obveznicima i ugroženim korporacijama u uštedi energije, umesto da se slivaju u državni budžet, navodi ovo udruženje. Stav DENEFF-a deli sve veći broj korporacija, jer očekuju da će im uvođenje cene CO2 obezbediti sigurnije planiranje i razvoj novih poslovnih područja. Na primer, smanjenjem mogućnosti depresijacije određenih investicija u industriji, što se pokazalo veoma efikasnim u Britaniji i Irskoj. Ako se cena ugljenika implementira kao direktan porez ili ako se proširi EU sistem trgovine dozvolama za emisije, potrošač će platiti cenu.

Da li bi poreski obveznik trebalo da bude rasterećen u drugim oblastima, još uvek se raspravlja. Prema DENEFF-u, trebalo bi primeniti ili to, ili načelo odgovornosti.

Revizorska firma Deloitte tvrdi da bi oporezivanje potrošnje postavilo klimatsku politiku na noge, jer bi obnovljiva energija bila relativno jeftinija, a prebacivanje poreskog opterećenja bi podstaklo elektrifikaciju transporta i grejanja.

S druge strane, Federacija nemačkih industrija (BDI) posebno je zabrinuta zbog uticaja uvođenja cene CO2 na konkurentnost nemačkih korporacija. U Nemačkoj su cene električne energije za industriju već više nego u bilo kojoj drugoj državi članici EU, navode iz BDI.

Uvođenjem cene ugljenika, energetska intenzivni sektor u nemačkoj industriji mogao bi biti primoran da preseli svoje pogone u inostranstvo, upozorava Federacija i konstatuje da su cene CO2 stoga razumne sve dok se cene električne energije ne povećaju.

U nemačkim političkim krugovima je u međuvremenu izbila živa debata o izgledu modela cene CO2. Ostale zemlje članice EU, kao što su Velika Britanija, Irska i Švedska, već su implementirale svoje modele.

Nemačka treba da do kraja godine usvoji regulativu o zaštiti klime.

Većina evropskih nuklearki izvan pogona do 2040?

PARIZ - Izvršni direktor Međunarodne agencije za energiju (IEA) Fatih Birol rekao je na Evropskom forumu za nuklearnu energiju (ENEF) da će udeo nuklearki u evropskom energetsom miksu naglo pasti, iako su one trenutno najveći evropski izvor električne energije s niskim udelom ugljika. Jer, bez promena politika, čak tri četvrtine evropske nuklearne flote bit će izvan pogona do 2040. godine zbog njena starenja, prenela je IEA upozorenje Birola na svom [portalu](#).

Inače, IEA priprema za kraj maja poseban izveštaj Nuklearna energija u čistom energetsom sistemu u kome će dati pregled tih pitanja i doneti određene preporuke za vlade, industriju i finansijske institucije.

Francuska odlaže gašenje nekih nuklearki

PARIZ - Francuska je za deset godina odložila gašenje nekih svojih nuklearnih elektrana, u sklopu plana da država postane ugljenično-

neutralna do 2050., objavila je vlada u utorak. Sada se planira zatvaranje između dva i četiri od najavljenih 14 nuklearnih reaktora do 2028. umesto četiri do šest kako je stajalo u energetsom planu objavljenom u januaru. ., a Preostalih 10-12 od ukupno 58 bi nastavilo s radom bar do 2035.

Ministar ekologije Fransoa de Ruži predstavio je energetske i klimatske plan vladi koji omogućava smanjivanje emisija gasova efekta staklene bašte do 2050. za manje od šestine emitovane 1990., u odnosu na smanjenje za tek 25% u odnosu na 1990. prema sadašnjoj legislativi. "Postojeći zakon predviđa smanjivanje udela nuklearne energije u proizvodnji električne energije za 50% do 2025., ali taj cilj bi tražio gradnju novih termoelektrana što je u kontradikciji s našim klimatskim ciljevima", stoji u izjavi Vlade.

Odluke o nuklearnim reaktorima zavisice će od razvoja obnovljivih izvora i prekogranične trgovine električnom energijom, kao i odluka eneretskog regulatora, a prioritet je sigurnost snabdevanja, objavio je [NucNet.org](#).

Britanija: Prva nedelja bez uglja u proizvodnji električne energije

LONDON - Britanija je prošla nedelju dana bez sagorevanja uglja za električnu energiju prvi put od kako je u 19. Veku u toj zemlji špćela svetska industrijska revolucija.

Nacionalna elektroprivreda National Grid saopštila je da ugalj nije učestvovao u miksu električne energije od 31,45 gigavata (GW) u Velikoj Britaniji u nedelji od 1. do 8. maja. Jedan GW kapaciteta je, inače, dovoljan za potrebe oko 700.000 domova, pojašnjava **Daily Mail**.

Vlada u Londonu planira da isključi poslednji termoelektoranu na ugalj u zemlji do 2025. Ugalj trenutno daje manje od 10 posto proizvodnje električne energije u toj zemlji.

Dugoročna energetska strategija Mađarske

BUDIMPEŠTA - Mađarska planira da do 2050. godine smanji emisije gasova staklene bašte (GHG) za najmanje 52% u odnosu na nivo iz 1990. godine, ali vlada teži smanjenju od 85% tokom perioda, prema upravo objavljenom Nacionalnom planu za energetiku i klimatske promene. Energetska strategija se zasniva na dva stuba, nuklearnoj i obnovljivoj energiji. Prema tom dokumentu, cilj Mađarske je da poveća udeo obnovljive energije u potrošnji energije na 20% do 2030. godine, sa sadašnjih 14-15%, zahvaljujući dominaciji biomase.

Očekuje se da će instalirani kapacitet obnovljivih izvora energije do 2030. godine dostići 4,600MW, uključujući i više od 4.000 MW kapaciteta solarnih parkova.

Proizvodnja zelene energije do 2030. mogla bi da se popne na preko 6,500 GWh, gde će solarni parkovi zahvatiti preko 70%.

Dugoročni energetska plan Mađarske predviđa povećanje konačne potrošnje energije za 14% između 2015. i 2030. godine.

Osim obnovljive energije, energetska strategija stavlja naglasak i na nuklearnu energiju, koja može igrati ključnu ulogu u dekarbonizaciji elektroenergetskog sektora.

Četiri bloka jedine mađarske nuklearne elektrane imaju kombinovani kapacitet od 2.000 MW. Mađarska proširuje elektranu Paks sa dva nova bloka sa po 1.200MW. Izgradnja projekta vrednih 12,5 milijardi evra, poverena ruskom Rosatomu, još nije započela i sigurno će propustiti planirani rok između 2025. i 2026. godine.

Strategija naglašava potrebu za diversifikacijom isporuka gasa, jer dugoročni ugovor sa Gaspromom ističe 2021. godine. Poslednjih godina uspostavljeni su dvosmerni gasovodni interkonektori sa Slovačkom, Hrvatskom i Rumunijom. Mađarska pregovara o kupovini 25% udela u LNG terminalu na hrvatskom ostrvu Krku, pod uslovom da dobije gas po konkurentnoj ceni, prenosi **BBJ**.

Evropska komisija odobrila državnu pomoć slovačkoj elektroprivredi

BRATISLAVA - Evropska komisija je u skladu sa pravilima EU o državnoj pomoći odobrila 10. maja kompenzaciju koju je Slovačka dodelila elektroprivrednom društvu Slovenské Elektrárne za privremeno snabdevanje električne energije čvorišta elektroenergetskog sistema Bistričani, koje je nedovoljno povezano sa ostatkom elektroenergetske mreže Slovačke.

Obaveza privremene javne usluge će biti uspostavljena do završetka investicija u cilju jačanja tog dela elektroenergetske mreže Slovačke, do kraja 2023. godine.

Država će u međuvremenu pokriti za Slovenské Elektrárne razliku između svojih prihoda od prodaje električne energije za Bistričane i troškova proizvodnje, na osnovu mehanizma koji je uspostavio slovački regulator za električnu energiju.

Evropska komisija je ocenila da je mera u skladu sa pravilima EU o državnoj pomoći za usluge od opšteg ekonomskog interesa. Ova pravila, naime, dozvoljavaju državama članicama, pod određenim uslovima, da kompenzuju razliku u cenama za dodate troškove kompanijama

kojima je poverena obaveza pružanja javnih usluga.

Komisija je utvrdila da bez obaveze javne usluge, postojeća infrastruktura za proizvodnju električne energije ne bi osigurala pouzdano snabdevanje električnom energijom geografskog područja oko čvora Bistričani.

Evropska komisija: Odobrena šema podsticanja OIE u Litvaniji

BRISEL - Litvanija je 1. maja 2019. godine uvela novu šemu pomoći koja za postrojenja koja proizvode električnu energiju iz obnovljivih izvora (OIE), a Evropska komisija je ocenila da je to u skladu sa EU pravilima dozvoljene pomoći države privredi, „jer će, ne remeteći konkurenciju, pomoći Litvaniji da ostvari ciljni udeo OIE u bruto finalnoj potrošnji energije, od 38% do 2025. Godine“.

OIE šema sa ukupnim budžetom od 385 miliona evra i otvorena za sva obnovljiva postrojenja, će se primjenjivati do 1. jula 2025. ili, alternativno, do postizanja cilja od 38%.

Korisnici šeme će dobiti podršku u obliku premije, koja će biti određena kroz konkurentni postupak za sve vrste instalacija, bez obzira na veličinu postrojenja i obnovljivu tehnologiju koja se koristi.

Međutim, konačna premija neće biti postavljena na nivo veći od razlike između „referentne cene“ na tržištu električne energije u Litvaniji i prosečnih troškova proizvodnje najisplativije tehnologije obnovljive energije u zemlji („maksimalna cena“), navodi se u saopštenju iz Evropske komisije.

Referentnu cenu i maksimalnu cenu utvrđuje za svaku aukciju litvanski nacionalni regulator energije.

Komisija odobrila Irskoj državnu pomoć za proizvodnju toplotne energije

BRISEL - Evropska komisija je odobrila šemu za podršku proizvodnji toplote iz dve obnovljive tehnologije u Irskoj: biomase i anaerobne digestije, saopšteno je uoči Uskrsa u Briselu. Korisnici šeme, otvorene za širok spektar korisnika toplotne energije, dobiće operativnu pomoć u obliku isplate za korisnu obnovljivu toplotu proizvedenu tokom 15 godina.

Komisija je meru ocenila u skladu sa pravilima EU o državnoj pomoći, posebno Smernicama Komisije o državnoj pomoći za zaštitu čovekove okoline i energiju iz 2014. godine.

Komisija je zaključila da će program doprineti energetske i ekološke ciljevima EU bez nepotrebnog narušavanja konkurencije.

U saopštenju za štampu od 15. aprila, Nord Stream AG je optužio dansku vladu za "nameran pokušaj odlaganja završetka projekta".

Severni tok 2 smanjiće cene gasa za 13% evropskim kupcima

ZUG (Švajcarska) – Kompanija Nord Stream AG, zadužena za izgradnju gasovoda Severni tok 2, saopštila je da Danska otezanjem sa odobrenjem prolaska trase tog cevovoda kroz njene vode Baltika nanosi štetu potrošačima u Evropi, kojima će zbog manjka snabdevanja gas poskupeti. U saopštenju, posle odluke Danske da od projektanata gasovoda zatraži i treći

predlog trase, pošto je odbacila prethodna dva, Nord Stream AG navodi da će evropska domaćinstva i industrije imati veći račun za najmanje 20 miliona evra - za svaki dan kašnjenja. "

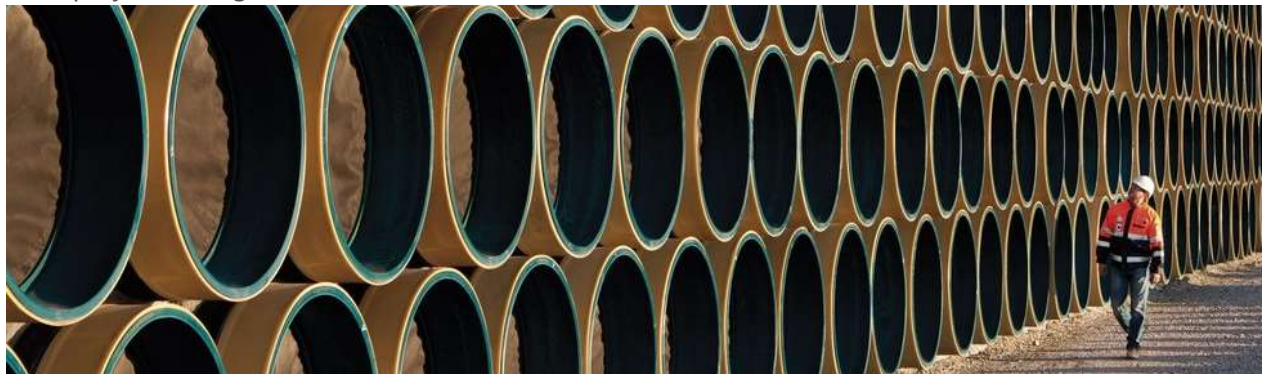
Press služba Nord Streama AG saopštila ruskom dnevniku **Izvestia**: „Ako se gasovod izgradi do kraja 2019. godine i ako bude pušten u rad 2020. godine, evropska domaćinstva će dobiti pristup jeftinijem izvoru gasa i uštedeti 8 milijardi evra godišnje. To će se desiti zbog činjenice da će cene gasa pasti za 13 posto.

Severnim tokom 1 i 2 70% izvoza ruskog gasa u Evropu

MOSKVA - Gasovod Severni tok 2, koji je trenutno u izgradnji, paralelno bi sa postojećim gasovodom Severni tok 1 od Rusije do Nemačke udvostručio ukupni kapacitet sistema na 110 milijardi kubnih metara (bcm) godišnje. Na taj način bi 70% ruskog izvoza prirodnog gasa u EU, dolazilo direktno kroz jedinstvenu tranzitnu rutu u jednu zemlju, Nemačku.

Rusija je 2018. godine izvezla 156 bcm gasa u EU preko cevovoda kroz Ukrajinu, Belorusiju i Nemačku i zahvatila 43 posto ukupnog uvoza gasa u EU od 363 bcm.

Ukrajinski tranzitni pravac nosi najveći deo tog izvoza; u 2017. tim putem transportovano je 93,5 bcm prirodnog gasa u Evropu i Tursku, što je smanjeno na oko 86,8 bcm u 2018. godini.

Rumunija gradi gasovod od Crnog mora do magistrale BRUA

BUKUREŠT – Rumunski gasovodni operater Transgaz saopštio je da je dobio pravo da započne radove na izgradnji gasovoda koji povezuje crnomorsku obalu zemlje sa nacionalnim gasovodnim sistemom i gasovodom BRUA (foto dole) - koji ide od Bugarske do Rumunije, Mađarske i Austrije.

Ukupna procenjena vrednost projekta "Crno more - gasovod Podisor za preuzimanje crnomorskog gasa" je oko 360 miliona evra, a predviđeni rok za završetak je 2021, saopšteno je iz Transgaza u petak.

Ruta projekta prolazi kroz županije Konstanca, Kalarasi i Đurđiju, prenosi **SeeNews**.

OMV: Još nema uslova za razvoj projekta Neptun Deep u Rumuniji

BUKUREŠT – Vodeća rumunska naftno-gasna kompanija OMV Petrom, pod kontrolom austrijskom OMV-a, ponovila je u ponedjeljak da vlada te zemlje još nije ispunila uslove koji bi joj dozvolili da donese konačnu investicionu odluku (FID) za veliki crnomorski gasni projekat Neptun Deep (na slici), koji treba da razvija u partnerstvu sa američkim Exxon Mobilom.

Kompanija je saopštila da trenutni pravni okvir ometa donošenje FID-a za taj projekat u koji su OMV Petrom i ExxonMobil već investirali preko 1 milijardu dolara. Odlaganje odluke o investiranju u Neptun Deep dolazi u vreme kada je proizvodnja OMV Petroma u prvom kvartalu 2019. godine strmo opala za 8% u odnosu na isti period prošle godine, prenosi Romania-Insider.

Rumunija očekuje da sa proizvodnjom iz ovog crnomorskog depozita postane izvoznik prirodnog gasa u Evropu, ali su ograničenja koja je donela vlada vezano za formiranje cene gasa i kvote obavezne prodaje na domaćem tržištu poremetile računicu OMV-a i Exxona kada su otvarale ovaj projekat.

OMV Petrom je istovremeno objavio rast prihoda od 11% na godišnjem nivou u prvom kvartalu na 1,14 milijardi evra. Neto profit uvećan je za 35% na 240 miliona evra usled većih cena nafte i gasa.

Reuters: Špekulanti diriguju pad cena nafte

LONDON – Menadžeri hedžing fondova počeli su prvi put od početka godine da uvećavaju pozicije na silazne cene nafte, što autoritativni hroničar ovog segmenta na tržištu, **Reutersov** analitičar John Kemp smatra potvrdom da je cena barela otišla preterano visoko i da je vreme za njenu korekciju na dole.

Hedž fondovi i drugi novčani menadžeri bili su neto prodavci šest velikih ugovora o naftnim derivatima i opcijama u nedelji do 30. aprila, čime je okončani rekordni 15-nedeljni ciklus neto kupovina, piše Kemp.

Portfolio menadžeri su, naime, smanjili svoje neto duge pozicije za 17 miliona barela prošle nedelje, nakon što su ih od 8. januara povećali za ukupno 609 miliona barela.

Dugoročne pozicije fondova su na dan 23. aprila nadmašile kratkoročne ugovore u odnosu 35:1 u benzinu, 11:1 u sirovoj nafti i 3:1 u srednjim destilatima, da bi se sada taj odnos nešto smanjio.

Kemp doduše navodi da iz fundamentalne perspektive, spot cene nafte i kalendarski rasponi izgledaju spremni za dalji rast cena, pod uslovom da globalna ekonomija izbegne recesiju.

Menadžeri fondova kladili su se da će sankcije SAD-a prema Iranu i Venecueli u kombinaciji sa ograničenjem proizvodnje od strane Saudijske Arabije uzrokovati da se tržište sirove nafte u drugoj polovini 2019. godine znatno stegne. Tome se dodaje i očekivanje rekordne prerade nafte u SAD uoči špica vozačke sezone i stvaranja zaliha destilata uoči aktiviranja novih IMO pravila za brodska goriva na kraju godine. Međutim sa toliko špekulativnog novca usmerenog na očekivanju daljeg rasta cena, a tek nekoliko preostalih kratkih pozicija, cene nafte postale su sve osetljivije na korekciju, što pokazuje pad cena Brenta sa oko 75 dolara po barelu 25. aprila, na postojećih nešto iznad 70 dolara, konstatuje Kemp.

Istraga: Kriminalna grupa odgovorna za zagađenje u naftovodu Družba

MOSKVA – Ruske vlasti objavile su u prošli utorak prve rezultate istrage o uzrocima kontaminacije ruske nafte zbog koje je privremeno obustavljen tranzit nafte naftovodom Družba i imenovale osumnjičena lica koja su zbog milionske protivzakonite zarade izazvala ovaj incident zbog koga će Transnjeft pretrpeti štetu od nekoliko milijardi dolara, prenosi Bloomberg.

Prema istrazi, nafta sa organskim jedinjenjima hlora sposobnih da "jedu" cevi i rafinerijsku opremu, završila je u sistemu Transnjefta kao rezultat sistematski organizovane pronevere. Smatra se da su šest osumnjičenih, među kojima i generalni direktor Nefteperevalke Svetlana Balabaj, izvršni direktor Petronjeft Aktiva Vladimir Žogolev i zamenik direktora Magistrala Sergej Balandin, u više navrata ukrali naftu između avgusta 2018. i aprila 2019. godine. Da bi prikrila krađu, kriminalna grupa zamenila je ukradenu naftu sa spornom mešavinom sa visokim nivoima hlora i ubacila je u sistem Transnjefta.

Četvoro osumnjičenih je u zatvoru, dok se za dvoje traga, saopštila je istražna komisija.

U EU dva miliona e-vozila i hibrida

BRISEL - U državama Evropske unije u 2017. godini od ukupno 262 miliona registrovanih automobila, dva miliona ili 0,8 posto bili su električni automobili i hibridna vozila.

U poslednjih nekoliko godina, doduše, beleži se stalan rast broja takvih automobila širom EU, objavila je statistička kancelarija Evropske unije **Eurostat**.

Među članicama EU za koje su dostupni podaci bilo je pet zemalja s više od jedan posto registriranih električnih i hibridnih automobila. Na prvom mestu nalazi se Švedska (2,4%), zatim

slede Poljska (1,9%), Velika Britanija (1,5%), Francuska (1,4%) i Belgija (1,2%).

Elektromobili će prodavati struju iz baterija?

FRANKFURT – Nemački energetske kolosi E.ON i EDF već rade sa japanskim proizvođačem automobila Nissanom na razvoju usluga koje omogućavaju da se energija uskladištena u električnim akumulatorima proda nazad u mrežu - a sada pokušavaju da ubede evropske proizvođače automobila da ih slede, piše Reuters.

Sa milionima električnih automobila koji se očekuju na evropskim putevima tokom naredne decenije, komunalna preduzeća vide, kako mogućnost da prodaju vozačima više električne energije, tako i rizik da bi porast u punjenju baterija u špicovima potrošnje mogao destabilizovati naponske mreže. Zato E.ON radi sa Nissanom na razvoju takozvanih usluga od vozila do mreže (V2G), uključujući softver za prikupljanje podataka o punjenju tako da nemačka energetska kompanija može predvideti vrhunce i pad potražnje za električnom energijom.

Nissanova ideja je da, ako napunite svoje električno vozilo (EV) u vreme male potrošnje i spremni ste da prodate električnu energiju nazad u mrežu kada u špicovima potrošnje, mogli biste efektivno obezbediti besplatno punjenje akumulatora.

Slovenija neće dostići svoje OIE ciljeve

LJUBLJANA - Prema oceni slovenačkog Ministarstva za infrastrukturu postoji mogućnost da Slovenija do 2020. neće dostići svoj nacionalni cilj od 25% udela obnovljive energije u bruto potrošnji, kao i 10% upotrebe obnovljivih izvora energije u transportu. Slovenija je 2017. dosegla 21,5% udela OIE u bruto potrošnji energije a za ispunjenje nacionalnog cilja trebalo bi da do 2020. poveća upotrebu OIE za više od 2 TWh odnosno 3,5%, što je skoro tri puta od postignutog cilja između godina 2010. i 2017.

ECE postao najveći snabdevač slovenačkih domaćinstava strujom

LJUBLJANA - Prošle godine prvi put od 2012. promenio se odnos snaga na slovenskom maloprodajnom tržištu snabdevača električne energije, objavilo je resorno ministarstvo. Slovenački GEN-i, koji je donedavno držao primat na tržištu krajnjih kupaca, na prvom mestu zamenio je ECE (Elektro Celje Energija) koji je lani dostigao udeo od 18,7% na tržištu.

Drugi je GEN-I sa 17,6% udela, a zatim slede Energija Plus s 11,9%, E3 s 10,6% te Talum Kidričevo s 8,4% i Petrol sa 7,6%. Lani je na tržište ušao Mercator koji je zauzeo 1,4%. Kad je reč o kupcima u kategoriji privreda vodeći je i dalje GEN-I s 23,8%, sledi ECE sa 17,9% i E3 sa 15,9%.

Velika reorganizacija u ERS-u tek na jesen

BANJALUKA - Zakon o električnoj energiji, koji bi trebalo da dovede do reorganizacije Elektroprivrede Republike Srpske (ERS), još nije bio na dnevnom redu Vlade i Narodne skupštine RS, iako je resorni ministar Petar Đokić obećao da će to biti završeno do aprila.

Donošenje ovog zakona prolongirano je za septembar, potvrđeno je za portal **Capital**. Taj zakon će regulirati i pitanje razdvajanja opskrbljivača i distributera električne energije. Reorganizacija ERS, osim toga što predviđa razdvajanje proizvodnih od distributivnih firmi, predviđa i otpuštanje radnika i otkup deonica od malih akcionara.

Capital piše da je Kolegijum direktora ERS-a nedavno doneo zaključak da se ide u otkup udela malih akcionara, kako bi se otkupilo do 10% akcija, zbog povećanja kapitala i lakše reorganizacije. Uprava ERS-a je zadužila glavnu i zavisne firme da razmotre otpuštanje radnika uz stimulative otpremnine. Osim toga što predviđa reorganizaciju ERS-a, Zakon o električnoj energiji trebalo bi da definiše otvaranje tržišta električne energije. Očekuje se da će otvaranje tržišta, na čemu se insistira iz EU, povećati cene električne energije, a premijer RS Radovan Višković je najavio je da će poskupljenje biti u etapama.

Bugarska ukinula naknadu na izvoz električne energije

SOFIJA, BEČ - Bugarski parlament je 9. maja usvojio amandmane na zakon o energetici kojim se ukida naknada za izvoz električne energije. Amandmani će stupiti na snagu 1. jula 2019.

Pozdravljajući ovu odluku, Sekretarijat Energetske zajednice (EnZ) **naveo je** da Izvozna naknada narušava trgovinsku razmenu između Bugarske i ugovornih strana EnZ na Balkanu i predstavlja veliku prepreku za buduće tržišno povezivanje sa Severnom Makedonijom. Iz perspektive evropskog prava, takva taksa krši pravila koja garantuju slobodno kretanje električne energije preko granica.

Izvozne takse su, inače, zabranjene u EU i Energetskoj zajednici, uključujući između država članica EU i ugovornih strana.

Uvođenje pomenute naknade za izvoz električne energije iz Bugarske bila je predmet žalbe koju je Sekretarijat primio od trgovca električnom energijom, nakon čega je Sekretarijat zatražio akciju od Evropske komisije.

Crna Gora ukida jednu naknadu za OIE

PODGORICA - Vlada Crne Gore će 1. juna ukinuti naknadu za obnovljive izvore energije 1 na računima za električnu energiju, koji će u posle toga biti manji za 1,5% do 5%, dok će država taj manjak nadoknaditi rastom akcize na ugalj, prenosi Bankar.me.

“Ova stavka čini oko pet posto računa potrošača koji troše do 30 evra mesečno ili oko 1.5% računa potrošača koji troše do 100 evra. Ukidanjem ove naknade, računi će biti manji između 1,5-5%, što je jedno od najvećih zabeleženih smanjenja računa”, najavio je crnogorski premijer Duško Marković.

Do ovog poteza došlo je zbog kritika opozicije da se na račun građana razvijaju poslovi, kako kažu, "kumova i sinova" koji ulažu u vetroelektrane i male hidroelektrane u toj zemlji. Za podsticaje je ta zemlja u prvoj polovini 2018. izdvojila 7,5 miliona evra, a najveći proizvođač je vetroparka VE Krnovo, snage 72 MW u vlasništvu Akuo Energy i Masdara.

Energetski kabl Italija-Crna Gora s radom počinje ove jeseni

PODGORICA - Na jesen će i službeno u rad biti pušten energetski kabl kojim će biti povezane Crna Gora i Italija. Italijanski mediji su objavili da će kabl biti pušten u funkciju u drugom delu godine, što je potvrdio i Crnogorski elektroprenosni sistem. “

U CGES-u dodaju da ukupna vrednost projekta, sa izgradnjom dalekovoda od Čeva do Pljevalja iznosi 106 miliona evra. “Ovim povezivanjem, elektroenergetski sistem Crne Gore biće stabilniji, a napajanje potrošača električnom energijom sigurnije i kvalitetnije”, istakli su u CGES-u.

Izgradnjom drugog bloka Termoelektrane u Pljevljima, zatim najveće solarne elektrane u Evropi, koja će se graditi u Ulcinju, kao i obnovljivih izvora električne energije, Crna Gora planira da ostvari energetska nezavisnost, piše Bankar.me.

KAP u minusu jer plaća najskuplju struju u Evropi

PODGORICA – „Kombinat aluminijuma (KAP) plaća najskuplju struju u Evropi i uskoro treba da sednem sa predstavnicima Elektroprivrede (EPCG) i da se dogovorim oko uslova za narednih nekoliko godina“, kazao je za list Dan vlasnik KAP-a Veselin Pejović.

Električnu energiju KAP plaća 52 evra po megavat-satu, od čega 38,9 evra EPCG, četiri evra za prenos CGES-u, dok ostatak ide na PDV. Trogodišnji ugovor s EPCG ističe krajem ove godine, navodi Pejović i dodaje da će posle toga pregovarati sa EPCG o budućim uslovima saradnje.

"Plaćam najskuplju struju u Evropi. Mesečni račun za struju za mart, koji plaćam Elektroprivredi je 2,2 miliona evra, dok se račun za prenos kreće od 200 do 230 hiljada evra. Talum u Sloveniji ima subvencije od države i plaća 32 evra struju, dok u Nemačkoj aluminijumske fabrike plaćaju 22 evra", navodi Pejović.

